

congrés
HISTÒRIC

Sobre la **ruptura** que no ho va ser del tot

Un complet repàs multidisciplinar sobre la transició democràtica ha estat l'objecte del Congrés Històric que enguany ha acollit la Setmana dels Octubre. Des de la política fins a la religió, passant per l'exèrcit, s'hi han sentit opinions més o menys complaents amb aquells temps. I també s'ha parlat de futur, perquè novament s'acosten dies de canvis. O això sembla.

El procés de reformes a tots els nivells que va experimentar l'estat espanyol amb motiu de la mort del general Franco és evident que no va agradar tothom. Més encara: no va satisfer plenament ni aquells que avui atorguen un aprovat alt a allò que s'ha convingut a dir "transició democràtica" i que tan modèlicament és vist per segons qui. I és que, a falta de pocs dies perquè es compleixen 29 anys de la mort del dictador, les posicions en les files nacionalistes i de l'esquerra continuen enfrontades.

D'un costat, els que podríem denominar "pactistes", que van concloure que l'única manera de viure amb garanties en democràcia era cedint en qüestions que fins aleshores els resultaven innegociables, ja fóra l'herència monàrquica que ens llegà el franquisme, ja fóra el Nuremberg que mai no va condemnar la cúpula del règim.

De l'altre, els que pensen que l'endemà de la llarga nit no va ser un dia més, però gairebé. El rupturisme no ha arribat, asseguren. Fins i tot n'hi ha que creuen que –tant d'anhelar aquella mort!– hauria estat millor patir dos anys més de severa repressió a canvi d'un ensorrament de debò les conseqüències del qual formen part de la imaginació de cadascú.

A casa nostra els efectes d'aquells anys encara els paguem. Al Principat de Catalunya, amb el somni d'un concert econòmic com el del País Basc, que ni tan sols es va arribar a negar, perquè no es va ni voler plantejar. Al País Valencià, amb un estatut "de segona", que pràcticament no

inclou cap dels símbols que van tenir el carrer als setanta. I a les Illes, on la reivindicació fou més silenciosa, el territori frega la saturació sense que des de dins ni des de fora aquest procés s'ature.

El Congrés Històric també ha girat l'ullet al País Basc (vegeu a la pàg. 30 l'extracte de la conferència que va pronunciar el bisbe emèrit de Sant Sebastià José María Setién), on la presència d'ETA va afegir un component distorsionador indubtable, i a Galícia, que encara té com a màxim dirigent un exministre del règim anterior.

Al capdavant, un bon nombre d'anàlisis, ni més ni menys que 45, repartides en 18 xerrades, en què no sols s'ha mirat el passat. L'evolució mateixa de la història, acompanyada darrerament de noves majories parlamentàries en diversos hemicles, anuncia un nou període de reformes –que alguns ja qualifiquen de "segona transició"– que afectarà la Constitució i diversos estatuts.

L'abast d'aquests canvis és una incògnita. I, com fa més d'un quart de segle, però amb l'experiència d'aquest temps, els protagonistes de dirigir el nostre rumb –que són uns altres, com unes altres són les circumstàncies– es troben davant el repte de crear un marc més còmode per a més ciutadans.

A continuació, vuit dels participants en aquestes conferències mostren el seu parer sobre el passat, present i futur de la transició, de les transicions. Perquè el món tampoc no s'atura.

Victor Maceda